Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vitae Christi pars prima - Cod. Aug. perg. 22

[Reichenau ?], [15. Jh.]

Capitulum LXXXXII

urn:nbn:de:bsz:31-41594

Visual Library

meta potuit superare. Quintus panis e donu
consilij per quod homo dirigitur qui consilio a deo accepto
in hijs ad que humana racio non sufficiat. Et bene consiliu
sequitur fortitudinem. quia secundum gregorium ualde fortitudo
destruitur nisi per consilium fulciatur. quia quo plus se
posse conspiciat eo uirtus sine moderamine in preceps ru
it. et mens que iam sedem consilij perdidit foras
se per desideria innumerabilia spargit. Sextus panis e
donum intellectus. et istud donum sequitur donum consilij
et duo bona facit in anima. Primum quia illustrat
intellectum ad sane capiendum consilium spiritus sancti speculatiue.
Secundum quia depurat affectum ad agendum pra
ctice consultum. Septimus panis e donum sapiencie. quod
sequitur donum intellectus et omnia dona alia que
sine sapiencia nichil sunt. Sapiencia e cognicio suauitatis
diuine per experienciam habita. Vnde dicitur sapiencia quasi sapida
sciencia. Nam per donum sapiencie iuuatur homo non solum ad
cognicionem diuinorum sed et ad gustacionem eorundem.

Domine ihesu xpe misereri super turba peniten
cium et incipiencium iustorum et proficiencium
perfectorum et contemplancium per triduum contricionis confes
sionis et satisfaccionis per victoriam mundi carnis
et dyaboli per visionem corporalem ymaginariam et spiritua
lem expectancium veniam gloriam et graciam. Refice
primos per districtam sollicitudinem cautelam indigna
cionem timorem desiderium emulacionem vindictam.
Refice secundos per spiritum timoris pietatis sciencie fortitu
dinis consilij intellectus et sapiencie. refice tercios per tres
anime et quatuor corporis dotes. in presenti quidem spe que
supperexcellit in vij sportis in futura beatitudine. Amen.

De fermento iudeorum et ceco illuminato. c.

Et post miraculum de lxxxv
panibus concessum dimissa turba sta
tim ascendit ihesus cum discipulis in
nauiculam fugiens turbe applau
sum et reuerenciam. et ut a turba remotus doctrine
vacaret discipulorum. Docens in hoc nobis sibi faciendi
doctrinam et ceteris. Et venit in fines seu partes mage
dan seu dalmanutha. quod secundum augustinum idem e penitus
et eadem tamen dupliciter vocatur. Et secundum alios sunt
due regiones distincte sed in continuitatibus iuncte.
et ideo existens in confinio utriusque dicitur esse in fine istius
uel illius. et in tali loco erat ihesus. Et accessert

ad eum non tamquam deuoti et supplices ut addiscerent. sed
tamquam inuidi et insidiantes ut ipsum temptarent pharisei
et saducei temptantes. scilicet si possent eum capere in
aliquo. et rogauerunt eum ut ostenderet eis signum de celo
declarando scilicet tempus sui aduentus ex aliquo celesti si
gno. Ac si dicerent. Si de celo venisti proba in hoc quod
signum de celo ostendas. Vbi aduertendum quod aliqui scribe
et pharisei obmisso studio legis et prophetarum stude
bant in astrologia. Vnde et usque hodie aliqui eorum in hoc
sunt ualde curiosi. et quia astrologi aliquando per consideracionem
astrorum volunt volunt iudicare de inchoacione
legum et secta iudeorum. ideo isti per astra uole
bant pronosticare de aduentu xpi. quod erat impossibile
quia ad talia non se extendit uirtus celi. licet se
extendat ad pronosticandum de futura disposicione aeris
ut serenitate et pluuia. et huiusmodi uel ad agnoscendum
ipsum esse xpm in lege repromissum petebant de celo
signum maiestatis sue et fulgura et pluuias uel
huiusmodi simile uel quod iterum moysi manna celitus misso
omnem populum reficeret in medio tempore. Vel quod sole stare
faceret sicut Josue. uel retrocedere sicut ysaias. uel quod
daret ignem de celo sicut helyas. Dominus vero videns
et eos redarguens ait. Facto uespere dicitis. id
de futura temporis disposicione predicere per consideracionem celi
potestis videlicet. serenum erit rubicundum e enim celum
quia talis disposicio in uespere frequenter e signum se
renitatis future licet impediatur aliquando et mane scilicet dicere
potestis. hodie tempestas erit rutilat enim celum. quia
hoc ut plurimum e tempestatis signum. Et e sensus tal
Ex signis celi in quibus non estis edocti satis iudi
care scitis pronosticando de serenitate uel pluuia. multo
magis ex scriptura legis et prophetarum in qua estis edocti
debetis cognoscere me esse xpm ab eis promissum. Vnde
sequitur arguendo eos. Faciem quidem celi in disposicionem
aeris diiudicare nostis pronosticando de futuris per
signa que tamen sunt fallibilia. signa autem temporum scilicet
aduentus mei a prophetis predicta a me in effectu exhi
bita. Primus enim in scribus aduentus xpi sunt que diuo
cura non potestis scire. Sed tantum nobis hesi et au
dia ausente. Ex quo dicunt enim prophetarum et visis miraculis
que nemo alius fecisset saluatoris aduentum cogno
scere debuerunt et inste iudicare quod ipse esset xpus
in lege promissus. Moraliter hic reprehendit dominus istos

qui p signa appncia i celo que sut fallibilia de fu
turis iudicabat et ex hys que hebant i scripturis
de xpo que quide scripture sut ifallibiles iudicare
nesciebant · et significat illos qui de factis alior
se intromitte volut · et de pprys ofaciis i quibz pos
sent lege non iudicat · Vn idr · Pro inuenies qui
irreprehensibile vitam sua cohibe velit ut libent
no reprehendat aliena · tanqm hui mali libido me
tem homi inasit ut i qui parl ab alys viciis re
cesserunt · i illud tn qi recociu laqum dyaboli ca
dant · Istud i de cont illos qui solliciti st futurim
aeris / ul aliar reru qualitate osiderne et de ppre
sue mortis ul futa iudiciy nolut cogitare · Qz ut
dicit aug · laudabilior e aim cui nota e ifirmitas
ppria / q qui celor ostellacones et terre fudimta
scrutant · Morali vesper e homis senectus /
mane iuuentus / rubor e feruor caritatis / serenitas
tranquillitas mentis · Qndo g i mane iuuentutis
rubet cu signu e fute tribulacois · Vn i ecci
Fili accedens ad seruitute dei sta i iusticia i timore
et ppara aiam tua ad temptacoem · Qndo vo i sero
et i fine rubet caritas / signu e serenitatis future /
que sequit tempestatem · Vn i thob · pg tempestate
tranquillum facis · et i Johe · Tristicia vra uertet
i gaudiu · Vlr qndo e serenitas pspitatis i iu
tute pntis signu e pene et tempestatis i uita futi ·
et econso qndo e serenitas i vespe i tarde · f · i fine
vite signu e serenitatis et osolacois vite fute
Et dns ingemiscens spu · et sicut de homi sa
lute letat · ita sup eor dolet erroribz · ait · Gnacio
mala quo ad mor puersitatem i adultia g ad fidei
violacoem / recedes a deo vo sponso aud pfide
litate · signu querit q ad maiestatis idicacione
et signu no dabit ei / nisi signu yone pphe · i si
gnu ifirmitatis de quo ps dicit · Fac mecum
signu i bonu · ec · hoc ei e signu passiois per
qd ois homo e adiutus i osolatus · Sicle habes
sup ubi plura de hac videas materia · Et tanqz
obstinatos relinqns phariseos et saduceos quo
ad corpis pnciam et tre effem · et ascendes ite
naue cu discipulis suis · abiyt ab illis transfretu
i ultra stagnu genesareth / relicto strepitu mu
dano · Et cu venisset discipli transfretu obliti

sut panes accipe · i · fragmeta pani septe spor
taru / et no hebant nisi pane vnu · Causa aut
hui oblivionis potuit ee multiplex · vna pphi
cio sollicitudis de crastino · alia / copius pauprm
quibz reliquias dimiserut · tria spes de dno ·
quia iam visis miraculis ei erant q nuls eis
deficiet · qrta itima dulcedo vini et vei panis
hntis in se ome delectamentu que sciu habebat ·
illa em capti / de exteriori pane no cogitabant
· Vn beda vn panis que secu hebant in naui ·
mystice ipm pane vite dnm videlz saluu
torem designt / cui amore quia semp intg resi
debant in corde / minus de terreno pane q corpis
pasci solet curabant · hec beda · In quo i eis fer
uor et desideriu supne doctrine / ac ctempu delicia
ru hui mudi / cu i ea vite nane par fuint
studiosi · et eoru deuocio ad pnciam xpi · qz sic
isepabilit adhebant ei q nacia uite fuant ob
liti · et qua modicam carnis curam hebant i
reliquis natis / qui nec viaticu suppserut ite
cone dca omittas · Vn remigi · Tanto ei amore
magri detinebant / ut n i ad punctu vellet abeo
recedere · Aduertendu e g qntu alien eent ab
appetitu deliciar cu tu pua habent de naturis ci
vitum / ut i obliti sint panes accipe / In quibus
huana fragilitas subsiste no pt · hec remigi
Hor g disciplor ex i tu magri cura de abo mis
q venatis · et mags de vacte aim / q viatico
corpis · Nam sm cri hoc loco vacatis possessio
omem istacia et sollicitudiem expellit / ac le
ticiam et spem ingnam inmitte · deoqz i hoib
acceptabiles facit · Et dixit eis ihus Intue
mini pdiligente osideracoem mentis · et caue
te psidi puritatem a fermeto · i · a corrupcoe
et doctrina corrupte / phariseor et saduceoru
Fermetu ei qnqz pt corrupcoem signat do
ctrina mala / ut hic · qndoqz pt calore idisu
signat feruore fidei / ut sup · et a fermeto i cor
ruptoe herodis · f · puerius moribz · Et sic habet
trplex fermetu / pmm saduceor qui dicut no
esse resurrectoem / neqz angelu neqz spiritum
pphas spint / spe pncium deo fruit / scdu
phariseor / qui decreta legis diuine tradicoibz

honn poſtponut / legem pdicat ubis et i pu
gnat fris · in quorum doctrina duo erat · ſ · puſitas
doctrine et ſimlaco vite · tau hodianorum · qd e
adulteriu / hoiadu terminus uirado / ſimlaco re
ligionis · Primu e erroris / ſcdm ſimlacois tau
prauu moris · Primu corrupit veritatem · ſcdm
itencoem · tau opacitem · De hys trib dicit
apls · Non i fermeto veteri / quantu ad primu ·
neqz in fermeto nequicie quantu ad ſcdm · et ma
licie quantum ad tau · Vel ſcdm quoſdam · ferme
tu hodis vocat eciam doctrinam corruptiuam
hodianorum dicencium hodem xpm · Isti hodiani
ſimeos fuit quidam iudei finctores cuiusdam ſecta
noua dicentes de hede aſcolonita q erat meſ
ſias mota falſo intellectu illius qd dr i Geneſi
Non auferet ſceptru de iuda · tc · Ubi dr q
ablaco regni atribu iude erit ſignu aduet
meſſye · Iste aut hodes obtinuit regnu illd
cu tn eſſet alienigena · quia pat eius fuit
ydumeus · et quia meſſya pmiſſu itelligebat
illi regnare tpaliter / nec videbant aliu re
gnare i iudea niſi hodem · ideo dixerut eu
eſſe meſſyam · cu pphia iacob predicat eet ſz
vitatem de xpo tpre dicti hedis nato itellige
du · Ab hys g omnib monet diſcipulos cauere
ne hys gſenciant / uel hec in eis approbando
uel in hys eos imitando · Non em viuedum
e in fermeto veti / quantum ad puſiam doctrina ·
neqz in fermeto malicie / quantum ad morum
puitatem · et nequicie quantum ad ſimlatam
iuſticiam · ſed i azimis ſinceritatis / q ad vitam
et intencoem · et veritatis quo ad doctrinam
At illi · ſ · diſcipuli vbu dni itelligentes
de pane fermetato et matiali · cogitabat inte
ſe dicetes quodam oculto murmure · q hoc ido dr ·
quia panes non accepimus · no vult q de pane
phiſeorum fermetato accipiam · Putabat em
ſe eſſe rarior notatos de panu oblivione et
q ad litam de pane fermetato loquet / ne ab eis
acciperent eo q panes ſecu no accepiſſet · Er
rabant apli i duobus · quia de panu defcu
dubitabant eo q panes no attulerunt · et
quia ubum de fermeto ad litam accipiebat Pri
mo g arguit de primo · ſ · q timebat defcm pais
matialis · Sciens ei ihus cogitacones eorum
tamqz deus arguit eos de modicitate fidei · q
panes q eo prite et cu eo timebat poſſe ege
re · dicens · Quid cogitatis modice fidei quia
panes non hetis · et me dixiſſe de panib ire
mus de quibus dubitare non debetis · Panem
vite qui e cauſa om panu ſecu hebant et
ideo de panum defcu dubitare no debebant ·
Hoc aut ſm cſo dns facit ut ſollicitudinem eſ
caru ab eis abiciat · Cu diceret ex fris meis
precedentib et doctrina ſic ee illuiati / q ubum
meu itelligetis non de pane matiali · q a
de hoc poſſum vobis ſufficient pudere · Crd
pbat duplici ex · in quo magna multitudinem
ſaciauit paruo cibo · Un ſubdit · Non dum
itelligitis · ſ · myſtice · Nam ſi p panes itelli
git doctrina ſana nato per fermetu itelligit
corrupta · neqz recordami · ſ · vrtutis i multiplica
cione panu · Un ſequit · Quinqz panu · ſ · diſt
butorum in v · milia hoim · et quot cophinos
ſupſiſtis de reſiduo · Neqz vij panu · ſ · diſtbu
toru in iiij milia hoim et qt ſportas ſupſiſtis
fragmetoru · Reducat eos ad memoria miraclorum
de v · et vij panib ut confidat q ipe paſcet
eos qui pauit turbas · Quaſi dicat · No e uob
timedum cu de tam paucis panib tantas feci
habere reliquias · Un cſo · Per hoc i memoria
eis reducat ea que pcierut et ad futu atten
ciores fiat · Deinde arguit de ſcdo · ſ · q he
bant defcm itellcus ſpualis cu dr · Quare non
intelligitis · ſ · quia no de pane dixi uobis · Cu
dicat Non e uobis dubitandu de pane matiali ·
quia ita poſſu eum multiplicare ſicut vidiſtis
nec de illo ego ſollicitor aut loquor uob · ideo
potius de alio pane et fermeto itellige debu
ſtis · ſ · doctrine puſe que more fermeti ſe veri
panis ſbiam ſimlare hec · ſi iceleru tota ſbiam
eius cu admiſcet corrupit et ad ſapore ſuum
trahit · Hoc e de quo et apls dicit · modicu fer
metum totam maſſam corrupit · Ab iſto ergo

ſic a nocivis abo ſume e cavedum. Vn amb°
libus corpalis nocivis cu mgna ſollicitudie
cavet. qnto mgis ſpualis. Tuc itellexerut
quia no dixit cavedum a fermeto panis. ſ. ma
terialiu. ſed a doctrina phariſeorum et ſaduce
oru. que racione predca vocat fermetu. ¶ Et
venerunt bethſaida / ubi cecu ei adducut. roga
tes ut illum tangeret / et firmiter credetes q ad
tactum eius ſan9 fieret. Et apphenſa manu ei9
eduxit eum extra vicum. i. ext vicinitatem
et tumultum malorum. Et exſpues i oclos eius
inpoſitis manib; ſuis ſup oculos interogavit eu
ſi quid videret. Et aſpiciens. i. aſpicere incipiens
ait. Video homines velud arbores ambulates.
Non eni diſtīgue poterat lineamta hūanorum
corpum. videbat obſcure corpa eorum moveri de
loco ad locum. et poſtea pfecte illuiavit eu. Deinde
iterum manus ſup oculos eius impoſuit / & clare oia
vidit. Per hoc arguit ignoraciam diſcipulorum
ſuorum q ipis pntib; illuiavit cecu pmo imperfecte
et poſtea pfecte. Certu e eni q xpus potuerit
eu ſtatim pfecte illuiare. ſ. p talem modum
voluit facere ut deſignaret diſcipulos ad huc
in pte obſcuratos caligie ignorancie et ad clare
intelligendum / indigere maiori illuiacōe. Vn
et poſt rñnem ſua aperuit illis ſenſum ut intel
ligerent ſcripturas. Alij dicut illuiacōne huius
ceci ſucceſſive factam pp̄ter puitatem fidei ipius
ceci et oſtendiu ipm xpo. et ptē ce q iſti et
predca gererit ad iſtu effcm i ipo. Per hoc
ſignificat q dns aliqndo dat ſua gratiam au
gmentando prius datam ¶ Et miſit illu
in domu ſuam / iuſſit ut nemini diceret / ad vani
tatis iactanciam ut inidi gloriam nos doceret
fugere. ſ. cu dicere potuit et debuit ad pdicacoem
laudis divine. Hoc no dum intelligunt q om
opera ſua / ut ab homib; videant faciut. de qb;
dns ait. Receperunt mercedem ſuam. Ne g° hic
recipias mercedem et recipiendo pdas eterna.
vicoſitatem tuam pocius enarra q virtutes
exemplo apli dicentis. Qui fui blaſphemus
et pſecutus ſum ecclam dei. Thom aug°. Vis

virtutes tuas augeri. pde noli. fuge videri quod
ee meruiſti. Qd maifeſtando potes amittere
tacendo cuſtodi. Ubi beda. Ceci qui adomino
curant languores ſpualiu ſut ſigna languorum
quib; aia per pctm eterne morti ppinquat. Hoc
aut ei in ſurdo et muto a dno ſanato ſanacio
mentis inſinuat eoru qui neq; audire verbu
dei. neq; loqui noverint. et mox i refectione
turbe eſurientis que dnm ſecuta fuerat ſua
vitas figurat illa qua diligentes ſe et querentes
ſolet corda nutrire. ita in hoc ceco paulatim
curato a domino illuiacio deſignat cordium
ſtultorum / ac longe a via virtutis aberrancium
Rogabant aut eu / ut illu tangeret ſcientes q
tactus domini ſicut lepſum mundare / ita i ceci
illuminare valeret. Tangimus aut dominum
nos cu ei fide integra et ſincera adheremus
. tangit nos dns cu mentem nram afflatu
ſui ſpus illuſtrat / atq; ad agnicōem nos pprie
infirmitatis / ſtudiuq; bone accionis accendit
Apprehendit manu ceci ut eu ad execucionem
bone opacionis confortaret. Eduxit ext vicum
ut a vita videatur ſeorſu. volutatem ſui
conditoris / qua illuminari meret liberius ſedu
lo corde ſcrutaret. Quiſquis ei lume eternum
videre deſiderat / non exempla turbarum ſ. ductum
tum nite e ſemper ſui redeptoris ſequatur
Ideo aut ceci huc paulatim et no repente curat
que vno momento ſi vellet poterat curare
vt magnitudinem hūane cecitatis oſtenderet.
que q° pedetemptim et per quoſda pfectiu
gradus ad lucem divine viſionis ſolet p
venire. Sputum quippe ab intus de capite
dni procedit. manus vo ſut membra corpis
extius poſita. Exſpuens q i oculos ceca do
minus inpoſuit manus ſuas ut videat q
cecitatem gnis hūani et per inviſibilia di
vine pietatis dona. et per exhibita foris
ſacramenta aſſumpte hūanitatis abſterſit. Sed
aut eum i domu ne pcepit. myſtice admo
net oms qui agnicōne virtutis illuſtrantur
ut ad cor ſuum redeant / et gratiam ſibi donatam

G. B. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE

ſit ſollicita mente ppendant collatis qz ſibi bn
ficijs digna opum execucone videant. Cr
vero cum ſicut et multos quos ſanauit alios
ſanacoem ſuam ſilencio tegē iubet exemplu
ſuis tribuit / ne de hijs que faciunt miraclis fa
uorem vulgi requirant / ſed diuinis tantum
aſpectibus / ubi et mercedes opum reſtat ſint placere
contenti. Hec Beda

Domine ihu xpe fac meam ſignum
infirmitatis et paſſionis tue. bonum
vt inde per te me adiutum gaudeam et ꝯſolatum
O panis vite da michi ſemper tuo amore re
fici / vt minus ſolliciter de pane / uel quocunque
ſolacio temporali. Da eciam michi ut a fer
mento pverse doctrine ac ſimulate iuſticie
et accionis praue caueam. et in hijs nec acti
ue nec paſſiue te offendam. O ſplendor pa
terne glorie illumina cor meum lumine diuine
tue gracie. meque de omnibus erroribus et laqueis
erue / et dirige in viam virtutis et iuſticie / ac
ſalutis eterne. Amen.

explicit pars huius operis prima et media

Explicit explicit ludere ſcriptor eat